

prišel gozd posekavati. Vrhu tega premoti gospodarja še denar, da se pijačevanju udá, tako da ne zapravi le prve tretjine kupne cene, marveč tudi drugo, katero je pa šele po tožbi prejel, ker ga je Lah ukaniti hotel, trdeč, da les nima prednostij, katere bi po pogodbi moral imeti. Slaparjevo gospodarstvo je med tem vedno bolj propadalo, ker je bilo družini na prosto dano, da dela, kar hoče. A v neki viharni noči odnesejo nalivi rodovitno prst na obdelanem polju, katero je prej gozd čuval. »Gôri, kjer je stal gozd, zrcáli se solnčna svetloba na neplodni skali«. Grozovit plaz razvalin in puščobe pokriva polja Slaparjeva. Stari Slapar dolgov ne more poplačati, ker zadnjega dela kupne cene ni dobil zaradi odhoda Lahovega v svojo domovino. Prodano mu je vse. Preživi ga deloma občina, nekaj pa si sam prisluži kot dninar. Anica pa spozna iz obnašanja Tinetovega njegovo ljubezen ter mu oddá i svoje srce. Preživila se bodeta v mestu, kjer je Tine prevzel majhno prodajalnico.

Z malokatero povestjo bi se moglo narodu bolj vstreči, nego s to. Vredna je, da jo marljivo in s premislekom prečita vsak gospodar, zakaj v tej povesti hode spoznal, v kako korist so mu gozdi, kateri žal! vedno bolj ginejo tudi pri našem narodu. V isti namen je pridjana povesti tudi razpravica »Varujte gozde!«, katero je bil napisal g. Ivan Šubic v »Koledarju družbe sv. Mohorja za l. 1888.« — G. prelagatelj je poskrbel, da je jezik v knjižici čist, a vendar domač.

»**Tiun-Lin**«, kitajski morski razbojnik. Iz nemškega prosto poslovenil Ivan Tkalec. V Ljubljani 1891. Založil in izdal Jan. Giontini. Str. 63. Cena 20 kr. — V knjižici se nam pripovedujejo zgodbe nekega Angleža, ki je bil od kitajskega morskega razbojnika Tiun-Lina ujet, a v kratkem se siloma ločil od neprijetne mu družbe korzarjev. Vemo, da slične povesti mladini prišajo, in tudi po tej lahko slastno pograbi. Zanima čitatelja do konca. — Dodana je knjižici še »Borba za stavo«, ki nam kaže prizor iz življenja na otoku Javi. — Ne moremo pa tako pohvalno, kakor v prejšnji knjižici omenjati jezika. Zlasti je dovolj nedoslednostij. Ne vemo, kako je prav korzarju imé, zakaj nahaja se Tiun-Lin, Tiun-Ling in Tiun Liun (str. 19). Pravilno je pisati »obala« in ne »obal« (str. 4), ker je ta beseda privzeta iz srbsčine, in se ondi glasi »obala«. Bere se »časi« in »časih«, »poluotok« in »polnoč«. Za »orientirati« bi se morebiti tudi našla slovenska beseda. Najti je tudi drugih napak, zlasti slovničnih pogreškov. Slednjič se nam dozdeva, da smo to povest že brali v knjigi »Družbe sv. Mohorja«, ki ima naslov »Žalost in veselje«. — d.

HRVAŠKO SLOVSTVO.

»**Na rodjenoj grudi**«. Ladanjske slike. Napisao Ksaver Šandor-Gjalski. »Zabavna knjižnica Matice hrvaške« svez. 132—134. — 8°. Str. 250. Cena 75 kr. — Med sedaj živečimi pripovedovalci hrvaškimi je Šandor Gjalski (Lju-

bomir pl. Babić) na odličnem, če ne na prvem mestu. Njegovi spisi, katerih je lepo število in kateri se predstavljajo na malo ne vse slovanske jezike, odlikujejo se po vernem realizmu; njegovi junaki živé med hrvaškim narodom, on nam ne pripoveduje samó, on nam slika s živimi, jasnimi bojami, a te slike zlaté mu zlati, blagodejni žarki vzvišenega idealizma. Posebna ljubezen navdušuje Gjalskega za njegov rodni kraj, za romantično Zagorje s svojimi holmci in vasicami, s starodavnimi gradovi ondudajšnjih plemenitašev — zagorskih sljivarjev, in prav to svoje Zagorje proslavil je pisatelj v svojih pripovedkah, kakor nobeden pred njim, a težko tudi za njim. Tudi v »rodjenoj grudi« vodi nas pisatelj s svojim junakom v svoje Zagorje, a predstavil nam ga je v mnogih, uprav umetniških, podrobnih slikah, zato je pa tudi okrstil svojo povest »selske slike«. Težko nam bi kdo bolje opisal narodno zagorsko življenje v jeseni in po zimi, kakor nam je ono opisano v ti povesti; med opise vpleteni so narodni običaji, a povsod opaziš neko blagoglasje in najraje bi nazval to povest: velika idila.

Né pričakuj velikih zapletov, pretresajočih prizorov, grdih zločinov, kakoršne s posebnim veseljem pripovedujejo neki drugi pisatelji hrvaški, misleč s tem spreobrniti in popraviti društvo ljudsko; ne, ne pričakuj tega: na deželi smo in pisatelj nas raje blaži s tiho, mirno selsko srečo, kakor da nam potresa mozeg z nenavadnimi prizori. Lav. Blinjevič vrača se čez dolgo časa zopet na svoj dom. Tóda kako se vrača? Zapustil ga je navdušen za vse, kar je lepo in plemenito, dušo napolnjeval mu je idealizem, katerega mu je skoraj izpodjelo moderno ljudsko društvo: srce nadomestil mu je razum, poezijo proza. Hotel je delovati za narod, hotel je koristiti mnogim, nadejal se je pomoči od mnogih, a našel zlobo, hlinobo in egoizem. Dušo mu je napolnil pesimizem, gnalo ga je iz onega društva laži in zlobe in ravnodušen za vse, vrača se sedaj na rodni dom. Bode-li našel ondi zdravila svojemu duševnemu stanju? On sam ne veruje, da ga hode našel, in vendar ga je ozdravil rodni dom.

Že prvi trenutki »na rodjenoj grudi«, v domačem gradu vzbudé v njem ugodne spomine na poprejšnja srečna leta in kmalu opazi veliko razliko med tihim selskim in bučnim svetskim življenjem. Vsaka stvarica, vsako drevesce, vse one tako drage mu osebe pripovedujejo mu o sreči, katero uživa človek na rojstvenem domu in od dne do dne gine njegov pesimizem, a vrača se mu zopet poprejšnje duševno stanje. Mojsterski nam je opisal pisatelj to spremembo v svojem junaku, dopustil nam je, da mu pogledamo v srce, pokazal nam je, kako se globoka rana celi »na rodjenoj grudi«. Da, ta »rodjena gruda«, starodavni domači gradič, njegovi prebivalci, dobra Vjera: vsi ti privežejo ga na deželo, on je tu srečen, drugače sodi o življenju, drugače o ljudéh in še veruje, da je tudi dobrih ljudij na zemlji. In, ko ga vabi zopet svetsko življenje v svoje krilo, ko se mu odpira lepá bodočnost, on ostaja na rodnem domu, privezan »na rodjenoj grudi«.